

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobce: **S. F.H.**
státní příslušnost Irácká republika

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-624/ZA-LE23-K09-PD2-2015, ze dne 26. srpna 2020, ve věci prodloužení doplňkové ochrany

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

1. Žalobci byla rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 11. 2015 udělena v České republice doplňková ochrana podle § 14a zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 2. 1. 2018 žalovaný rozhodl o prodloužení doplňkové ochrany s platností do 25. 1. 2020. Důvodem pro poskytnutí doplňkové ochrany a pro její prodloužení byl trvajících ozbrojený konflikt na území Iráku mezi iráckými vládními silami a bojovníky tzv. Islámského státu.
2. Žalobce podal dne 9. 12. 2019 žádost o další prodloužení doplňkové ochrany s tím, že v zemi původu (Irak) není bezpečno a podmínky dosud nejsou vhodné pro návrat, bojí se o svůj život a navíc je zde již několik let, je zde adaptován (integrován), má práci (podniká) a příjem.
3. Žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku rozhodl s odkazem na § 53a odst. 4 zákona o azylu, že se doplňková ochrana neprodlužuje. Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný na základě informací zjištěných o Iráku dospěl k závěru, že došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace v zemi, že udělení doplňkové ochrany již není zapotřebí. Žalovaný připustil, že situace v Iráku není stabilizovaná, podle aktuálních informací však v zemi neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí. Islámský stát sice přes svou porážku podniká v zemi ojedinělé útoky, zejména proti iráckým bezpečnostním silám a provládním milicím, porážka Islámského státu je však trvalá, klesá také počet ozbrojených útoků a stoupá schopnost iráckých bezpečnostních sil samostatně zajistit v zemi bezpečnost. V Iráku již probíhá návrat osob vysídlených z důvodu působení islámského státu. K obavám žalobce z působení šíitských milic žalovaný s odkazem na informace MZV ČR ze dne 21. 7. 2020 dodal, že v současné době téměř nedochází v Iráku k sektářskému násilí ze strany Šiitů vůči Sunnitům na základě náboženské příslušnosti. Násilí šíitských milic se od loňského října zaměřuje primárně na účastníky protivládních protestů bez ohledu na jejich náboženskou příslušnost, které navíc probíhají pouze v majoritně šíitských jižních provinciích a Bagdádu, nikoli v sunnitských provinciích. Postavení Sunnitů je v Kirkúku bezproblémové, byť zmíněná zpráva připouští, že zde může pro změnu hrát roli etnická příslušnost (Arabové vs. Kurdové). Vzhledem k tomu, že se žalobce hlásí ke kurdskému etniku a kromě arabštiny hovoří i kurdsky, nic nenásvědčuje tomu, že by měl být v případě návratu do Kirkúku, který z větší části kontrolují Kurdové, oproti jiným obyvatelům tzv. Iráckého Kurdistanu jakkoli znevýhodněn. Pokud by měl navíc žalobce obavy z návratu do místa trvalého bydliště, je mu evidentně dostupná účinná vnitrostátní ochrana před pronásledováním v jiné části země. Žalovaný závěrem dodal, že žalobce je osobou, která je dospělou, plně právně způsobilou, je schopen se samostatně rozhodovat a jednat, je zdravý a praceschopný, a je tak možné předpokládat, že se o sebe může postarat i v místě svého posledního pobytu (Kirkúku).
4. Žalobce podal dne 2. 10. 2020 u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) proti rozhodnutí žalovaného žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Podle žalobce nedošlo v Iráku od doby udělení doplňkové ochrany

k natolik významným změnám trvalého původu, že by žalobce již doplňkovou ochranu nepotřeboval. Žalobce s odkazem na judikaturu správních soudů namítal, že v rámci řízení o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany je třeba srovnat okolnosti, za kterých byla doplňková ochrana cizinci udělena, s okolnostmi danými při rozhodování o jejím prodloužení, přičemž platí, že rozhodnout o neprodloužení doplňkové ochrany lze, pokud se tyto okolnosti změnilы významným a trvalým způsobem, což se nestalo. Žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného, podle kterého již v současnosti v Iráku neprobíhá ozbrojený konflikt. Podle dostupných zpráv jsou buňky Islámského státu ještě pořád na mnoha místech aktivní a nadále ohrožují civilní obyvatelstvo prováděním nerozlišujících teroristických útoků. Za zdroj nerozlišujícího násilí lze přitom podle žalobce považovat také teroristický sebevražedný útok. Žalobce namítá, že žalovaný nevyhodnotil informace o Iráku relevantním způsobem a zdůraznil, že se situace v Iráku od roku 2015 nezměnila. Žalobce se navíc v zemi původu nemůže spolehnout na sebemenší ochranu ze strany státu, protože iráckým úřadům se nedaří předcházet trestným činům nebo je trestat, což jen posiluje pocit bezmocnosti a bezpráví. Žalobce poukázal na výroční zprávu Human Rights Watch ze dne 17. 1. 2019, podle které sice mnoho bitevních front mezi iráckými silami a Islámským státem (ISIS) do roku 2018 ztichlo, vojenské operace však pokračovaly proti buňkám a venkovským blokádám ISIS, který nadále zajímal a zabíjel civilisty a irácké ozbrojené síly. Irácké síly navíc pod rouškou boje proti teroru svévolně zadržovaly, mučily a „mizely“ převážně sunnitské muže z oblastí, kde působil ISIS a nerespektovaly jejich řádný proces a práva na spravedlivý proces.

5. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout; má za to, že v napadeném rozhodnutí dostatečně srovnal stav a vývoj situace v Iráku od doby udělení doplňkové ochrany a velmi pečlivě a výstižně popsal důvody vedoucí k neprodloužení doplňkové ochrany. Žalovaný dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2019, č. j. 1 Azs 46/2019-59 a na další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle kterých situace v Iráku je sice složitá a do jisté míry nestabilní, zároveň však nelze přehlédnout, že se značně liší od situace, v jaké se země nacházela v uplynulých letech. K námitkám ohledně útoků proti sunnitskému obyvatelstvu žalovaný odkázal na shromážděné informační zdroje, podle kterých v současné době k sektářskému násilí v Iráku ze strany Šiitů vůči Sunnitům na základě náboženské příslušnosti téměř nedochází. Násilí šíitských milic se od loňského října zaměřuje primárně na účastníky protivládních protestů bez ohledu na jejich náboženskou příslušnost, které probíhají pouze v majoritně šíitských jižních provinciích a v Bagdádu.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání v souladu s § 51 s. ř. s.; žalovaný výslovně uvedl, že netrvá na ústním jednání ve věci a žalobce na dotaz soudu, zda souhlasí s rozhodnutím bez jednání, ve stanovené dvoutýdenní lhůtě nereagoval, proto se má podle § 51 odst. 1 (druhá věta) s. ř. s. za to, že je jeho souhlas s tímto postupem udělen (žalobce byl přitom o takovém procesním následku poučen).
7. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podal dne 15. 7. 2015 v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný vydal dne 26. 11. 2015 rozhodnutí, kterým žalobci neudělil azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, ale udělil mu

doplňkovou ochranu podle § 14a téhož zákona na dobu 24 měsíců. Žalovaný dospěl k závěru, že v zemi původu žalobce (Iráku) probíhá ozbrojený konflikt, jehož důsledky mohou pro žalobce představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Konkrétně se mělo jednat o boje mezi iráckými vládními silami podporovanými šíitskými milicemi a mezinárodními silami proti bojovníkům tzv. Islámského státu, kteří v té době ovládali asi třetinu Iráku. Dne 17. 10. 2017 podal žalobce žádost o prodloužení doplňkové ochrany. Této žádosti žalovaný vyhověl rozhodnutím ze dne 2. 1. 2018, kterým žalobci prodloužil doplňkovou ochranu o 24 měsíců, což odůvodnil tím, že na základě shromážděných informací neshledal, že by v Irácké republice došlo k podstatné změně situace s ohledem na potíže žalobce.

8. Další žádost o prodloužení doplňkové ochrany podal žalobce dne 9. 12. 2019 a jako důvody této žádosti uvedl, že v jeho zemi není bezpečno, nejsou tam podmínky pro návrat, bojí se o svůj život (válka) a navíc je zde již několik let, je zde adaptován (integrován), má práci (podniká) a příjem. Dne 27. 5. 2020 byl s žalobcem proveden pohovor k jeho žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Při pohovoru žalobce vyslovil obavy jak ze strany Islámského státu, který podle něj v Iráku stále působí, tak ze strany Šíitů. Konkrétně mimo jiné uvedl, že jeho rodina žila v Kirkúku, kam přišli Šíité z jižního Iráku a z Iránu. Řada Kurdů proto utekla do Turecka, ve kterém teď žije taky jeho rodina. Šíité začali zabíjet Kurdy, kteří jsou v kurdských politických stranách. V okolí Kirkúku navíc pořád funguje Islámský stát.
9. Před vydáním rozhodnutí byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí, mezi kterými byly podle protokolu ze dne 21. 8. 2020 také: Informace odboru azylové a migrační politiky (OAMP) nazvaná „Irák – Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace, návraty“ ze dne 18. 3. 2019, informace téhož odboru nazvaná „Bezpečnostní a politická situace v zemi“ ze dne 2. 6. 2020, Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 21. 7. 2020, Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020 o dodržování lidských práv za rok 2019, Zpráva Freedom House – Svoboda ve světě 2020 ze dne 9. 6. 2020 a Zpráva Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) 2018, „Údaje o zemi – Irák“.
10. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým žalovaný neprodloužil žalobci doplňkovou ochranu, jež mu v České republice byla udělena v letech 2015 a 2018.
11. Podle § 14a zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště* (odst. 1). *Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky* (odst. 2).

12. Podle § 53a odst. 4 zákona o azylu *osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Tuto žádost musí osoba požívající doplňkové ochrany podat nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na níž je jí doplňková ochrana udělena. Pokud podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ve stanovené lhůtě zabrání důvody na vůli osoby požívající doplňkové ochrany nezávislé, je oprávněna tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po odpadnutí těchto důvodů. Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a). Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky; je-li důvodné nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok. Při prodlužování doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny se postupuje obdobně.*
13. Podstatou rozhodnutí podle § 53a odst. 4 zákona o azylu je posouzení, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany žadateli, nebo zda se naopak situace v jeho domovském státě stabilizovala a tato změna je natolik významná a má trvalou povahu, že odůvodňuje zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2018, č. j. 6 Azs 369/2017 – 41; veškerá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na která je v tomto rozsudku odkazováno, jsou dostupná na stránkách www.nssoud.cz).
14. Žalobci byla v roce 2015 udělena doplňková ochrana z důvodu uvedeného v § 14a odst. 1, 2 písm. c) zákona o azylu, a to konkrétně s ohledem na ozbrojený konflikt v Iráku, v jehož důsledku žalobci hrozila podle závěru žalovaného vážná újma ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení. Ze stejného důvodu byla doplňková ochrana žalobci v roce 2018 prodloužena. Žalobce žádal v roce 2019 o její další prodloužení a tvrdil jednak obavy z příslušníků tzv. Islámského státu a dále z působení šíitských milic.
15. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí důkladně věnoval aktuálním zprávám o Iráku (str. 3 až 5 napadeného rozhodnutí) a na stranách 5 až 7 shrnul, že – stručně řečeno – v zemi neprobíhá občanská válka a ani konflikt s jinou zemí, porážka Islámského státu je trvalá a od roku 2015 klesá počet ozbrojených útoků. Uvedené závěry mají oporu v aktuálních zprávách o Iráku, ze kterých vyplývá přesvědčivý závěr o významném zlepšení bezpečnostní situace v této zemi a o porážce Islámského státu v roce 2017 (viz zpráva OAMP z června 2020, Bezpečnostní a politická situace v zemi). Jakkoliv také zmíněná zpráva potvrzuje tvrzení žalobce, že přes porážku islámského státu nadále dochází k ojedinělým útokům z jeho strany proti vládním bezpečnostním složkám, provládním milicím i civilistům, tyto však již ani podle závěru krajského soudu nelze považovat za ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, natož za konflikt totální. V této souvislosti považuje krajský soud za nutné zdůraznit, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu pouze v situacích tzv. totálního konfliktu lze předpokládat, že vážná újma ve smyslu § 14 odst. 2 písm. c) zákona o azylu hrozí v zásadě každému, kdo přichází z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na daném území jej vystavuje skutečnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ale případný konflikt takový charakter nemá, cizinec musí prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, že již utrpěl vážnou újmu

nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, nebo že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-68, č. 1840/2009 Sb. NSS). Stejně tak se Nejvyšší správní soud vlivem tzv. Islámského státu na bezpečnostní situaci v Iráku po jeho porážce opakovaně zabýval (srov. např. rozsudek ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018 - 38, usnesení ze dne 6. 6. 2019, č. j. 1 Azs 46/2019 - 59, či usnesení ze dne 26. 6. 2019, č. j. 10 Azs 135/2019 - 31) se závěrem, že po pádu Islámského státu již na území Iráku neprobíhá mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, byť situace v zemi není zcela stabilizovaná a stále zde dochází k páčání násilí i na civilistech. Žalobce v žalobě neuvedl v souvislosti s působením Islámského státu v Iráku po jeho porážce, nic nad rámec podkladů, na kterých je vybudována shora citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu, ani její závěry relevantně nezpochybnil a namítanou hrozbu vážné újmy pojal pouze jako obecné nebezpečí související s působením buněk Islámského státu, aniž by hrozbu vážné újmy jakkoliv konkretizoval ke své osobě. Netvrdil ani, že by spadl do některé ze skupin zranitelných osob. Za této situace závěry žalovaného ve vztahu k tvrzenému nebezpečí ze strany Islámského státu podle závěru krajského soudu v konfrontaci se žalobními námitkami ob stojí.

16. Žalovaný se rovněž správně neomezil pouze na nebezpečí hrozící ze strany Islámského státu (byť právě pro toto nebezpečí byla žalobci původně doplňková ochrana poskytnuta), ale zabýval se také nově namítanými obavami žalobce z působení šíitských milic v Iráku, zejména v kurdských oblastech. Žalovaný své závěry ohledně nedůvodnosti obav žalobce z působení těchto milic shrnul s odkazem na aktuální zprávy (především informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 21. 7. 2020) v posledním odstavci na straně 7 napadeného rozhodnutí, na který krajský soud pro stručnost odkazuje. Uvedené závěry mají oporu ve zprávách o Iráku (zejména již zmíněná informace MZV ČR ze dne 21. 7. 2020) a krajský soud je považuje za přesvědčivé a přezkoumatelné. Nutno dodat, že žalobce v žalobě žádné konkrétní námitky ve vztahu k závěrům žalovaného ohledně jeho obav z působení šíitských milic ani netvrdil, proto ani krajskému soudu vázanému žalobními body nepřísluší tuto problematiku dále rozvádět.

17. Na závěr krajský soud dodává, že nepřehlédl v žalobě vložený odstavec, ve kterém žalobce s odkazem na zprávu Human Rights Watch ze dne 17. 1. 2019 uvádí doslovně, že *„pod rouškou boje proti teroru irácké síly svévolně zadržovaly, špatně zacházely a mučily a mizely převážně sunnitské muže z oblastí, kde působil ISIS, a nerespektovaly jejich řádný proces a práva na spravedlivý proces“*. Nutno zdůraznit, že žalobce obavy z uvedených aktivit iráckých sil poprvé zmínil až v žalobě, takže žalovanému nelze vytýkat, že se touto problematikou v odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně nezabýval. Žalobce se navíc v žalobě omezil na výše uvedenou citaci, aniž by obavy ze strany iráckých sil dostatečně individualizoval ve vztahu ke své osobě, tj. neuvedl, z jakých důvodů by násilí ze strany iráckých sil mělo být namířeno proti němu (např. proč by měl být považován za příslušníka ISIS nebo osobu spolupracující s touto organizací) a proč by mu – na rozdíl od jiných osob – hrozilo v případě návratu do země z jejich strany skutečné nebezpečí vážné

újmou. Pouze obecně vyjádřené nebezpečí je z výše uvedených důvodů pro poskytnutí doplňkové ochrany zcela nedostatečné.

18. Závěrem krajský soud dodává, že nehodlá jakkoliv zlehčovat obtížnou situaci iráckých občanů, jak však správně konstatoval již žalovaný, tak mezinárodní ochrana neslouží k legalizaci pobytu. Jedná se specifický institut, který je vyhrazen pro lidi, kterým v jejich vlasti hrozí pronásledování nebo jsou ohroženi vážnou újmou, což v případě žalobce prokázáno nebylo. Pokud má žalobce zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.
19. Krajský soud uzavírá, že v řízení obstál závěr žalovaného, podle kterého se již v době jeho rozhodování situace v Iráku stabilizovala natolik, že žalobci vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu nehrozí a ve správním ani v soudním řízení nebylo zjištěno ani žádné individuální nebezpečí relevantní z hlediska zákona o azylu, které by žalobci mělo hrozit. Není tak důvod pro další prodloužení doplňkové ochrany, která má pouze dočasný charakter. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
20. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s.; žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému podle obsahu spisu nad rámec jeho běžné úřední činnosti žádné náklady v řízení nevznikly. Krajský soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 7. dubna 2021

JUDr. Martin Láníček
samosoudce